Хорхе Луїс Борхес

Пекло

Від сходу до заходу сонця леопард, який жив наприкінці XII століття, бачив дерев'яні дошки, залізне пруття, чоловіків і жінок, які невпинно снували перед ним, масивний мур і, можливо, кам'яний жолоб з опалим листям. Він не знав, не міг знати, що в ньому живе потяг до любові і жагуче бажання шматувати жертву, і жадоба вітру, який доносить оленячий дух. Та щось у ньому задихалося й протестувало, і господь сказав йому вві сні: ти живеш і помреш у цій в'язниці заради того, аби відома мені людина подивилася на тебе певну кількість разів, і запам'ятала, і відтворила тебе, твій символ у поемі, яка займе своє місце в світовій історії. Ти потерпаєш у неволі, щоб зробитися словом у поемі. Господь уві сні просвітив хижого звіра, й той усе зрозумів і прийняв своє призначення; та коли прокинувся, в ньому була лише похмура покора, мужнє невідання, бо машина світу надто складна для тваринного розуму.

Через багато років Данте вмирав у Равенні, зневажений і самотній, як кожна людина. Уві сні господь відкрив йому таємний зміст його життя та праці; зачудований Данте взнав нарешті хто він є і благословив свої скорботи. Легенда гласить, буцімто, прокинувшись, він відчув, ніби одержав і втратив щось незмірне, щось таке, чого ні віднайти, ні навіть розпізнати, бо машина світу надто складна для людського розуму.